

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in ...

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. — Dopisi se ne vračajo. — St. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon šte. 552

LJUBLJANA, dne 17. januarja 1924.

Telefon šte. 552

ŠTEV. 8.

Dr. Fran Ratej.

Sekcijski svetnik oddelka ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani.

Ukinitev oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Ob novem letu so prinesli časopisi vest iz Beograda, da se sporedno z likvidacijo pokrajinske uprave za Slovenijo izvrši tudi likvidacija ljubljanskega oddelka ministrstva za trgovino in industrijo, ki kot samostojen urad preneha poslovati ter preide pod direktno upravo velikega župana v Ljubljani in Mariboru.

Samostojni ministrski oddelki so se svoječasnno osnovali v pokrajinah v svrhu razbremenitve centralnih oblasti v Beogradu, ki bi sicer ne bila mogla zmagovati poslov z ozirom na različne zakone in druge tehnične težkoče. Uredba o organizaciji ministrstva za trgovino in industrijo določa v členu 4.: »Dokler se ne izenači zakonodajstvo in izvrši likvidacija pokrajinskih poslov, more ustanoviti minister v posameznih pokrajinah oddelke, katerih pristojnost določi ob njih ustanovitvi.« Na izenačitev zakonov bomo po dosedanjih izkušnjah čakali še dolgo vrsto let in zato se je vlada preko tega določila lotila likvidacije pokrajinskih uprav kakor tudi samostojnih ministrskih oddelkov, ki so bili pojav poprevratne dobe in so nekako doslužili.

Ministrski oddelek v Ljubljani, ki je nasledil ob prevratu nastalo poverjeništvu za trgovino in obrt in poznejši oddelek za trgovino in obrt deželne vlade za Slovenijo, se je ustanovil vsled dejanske potrebe ter je vršil v interesu našega trgovstva, obrtništva in industrije svojo nalogo, ki v neurejenih povojnih razmerah ni bila lahka, ker je imel dostikrat brez vsakih direktiv odločevati kot zadnja instanca v važnih gospodarskih vprašanjih. Nameravana ukinitve oddelka je sedaj posledica izvedbe zakona o obči državni upravi in uredbe o razdelitvi države na oblasti, kakor je to v ustavi predvideno.

Sedaj, ko je začela poslovati oblastna uprava v Ljubljani in Mariboru, postane vprašanje aktuerno, kako likvidirati posle oddelka ministrstva za trgovino in industrijo, ne da bi vsled tega trpeli interesi trgovstva in obrtništva v Sloveniji. Likvidacija ne bo povsem lahka, ker v delokrog oddelka spadajo med drugimi tudi agende, ki jih iz stvarnih razlogov ne bo mogoče razdeliti na oblasti.

Predno se moremo dotakniti vprašanja delitve agend, je potrebno predvsem navesti posle, ki spadajo v področje oddelka ministrstva za trgovino in industrijo in so naslednji:

I. Oddelek sam.

1. Stvari obrtnega reda in drugih obrtno obratovanje uravnajočih predpisov, kolikor se ne nanašajo na obrtno delovno pravo, na varstvo delavcev in na socialno zavarovanje. 2. Industrijske in trgovinske stvari. 3. Stvari glede posredovanja zasebnih kupčij. 4. Stvari krošnjarstva in potnih obratov. 5. Javna skladišča in javne tehnične. 6. Hranilnice po hranilničnem regulativu. 7. Delniške družbe. 8. Zavarovalnice po zavarovalnem regulativu. 9. Posli glede trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. 10. Tujski promet.

II. Pododdelki in strokovne šole.

1. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani z ekspozituro v Celju. 2. Meroizkustvo (meroizkusno nadzorništvo v Ljubljani in meroizkusni ura-

di). 3. Obrtno šolstvo (tehniška srednja šola v Ljubljani, strokovna šola za puškarstvo v Kranju, učna delavnica za košarstvo v Ljubljani in v Radovljici in obrtno - nadaljevalne šole). 4. Trgovsko šolstvo (trgovska akademija v Ljubljani, dvorazredna trgovska šola v Ljubljani, v Celju in v Mariboru ter nadzorstvo glede zasebne trgovske šole v Novem mestu in trgovske nadaljevalne šole). 5. Osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani s čipkarskimi šolami in učnimi tečajji na deželi. 6. Gospodinjske šole (Ljubljana 2, Celje, Maribor, Ptuj in Trbovlje).

Kako naj se te agende razdele? Pod I., točka 1. do 4. navedene posle je mogoče razdeliti na ljubljansko in mariborsko oblast brez posebnih ovir, dasiravno bodo nastale pri tem neke težkoče pri obrtnem združništvu. Sedaj obstoje namreč nekatere strokovne zadruge za celo Slovenijo s sedežem v Ljubljani (n. pr. za zobotehniko, fotografe), ki bi jih po razdelitvi agend oddelka bilo treba tudi razdeliti na obe oblasti, a bi potem radi razmeroma malega števila članov mogle le životariti, da ne govorimo še posebej o zvezah kot potrebni višji organizaciji obrtnih združ in trgovskih gremijev, ki bi naj obstojale skupno za obe oblasti.

Posli glede javnih skladišč bodo prešli po zakonu o javnih skladiščih na ministrstvo, dočim bodo stvari javnih tehnic prešle na oblastno upravo v Ljubljani in Mariboru. Administrativne kakor tudi nadzorstvene posle glede hranilnic, ustanovljenih po hranilničnem regulativu, opravlja oddelek ministrstva za trgovino in industrijo po odločbi ministrstva v prvi instanci. Ti posli bi prešli brez težkoče na velika župana. Nekoliko drugače je pa to pri delniških družbah in pri zavarovalnicah, glede katerih je podana v prvi instanci ministrska kompetenca in izvršuje oddelek te agende le vsled pooblastitve ministrstva. Ti posli bi prešli po likvidaciji oddelka na ministrstvo v direktno izvrševanje; velika župana v Ljubljani in Mariboru bi bila eventualno izvršilna organa v konkretnih slučajih.

Posli glede trgovske in obrtniške zbornice so po zakonu o trgovskih in obrtniških zbornicah prešli na ministrstvo. Ker obstoja za obe oblasti ena zbornica v Ljubljani — dve zbornici bi bili nepotreben luksus za Slovenijo — bi bil veliki župan na sedežu zbornice izvršilni organ ministrstva.

Referat za turistovski promet naj bi ostal iz naravnih razlogov v Ljubljani, ker en referat zadošča za obe oblasti.

Če pogledamo dalje agende, navedene zgoraj pod II., vidimo takoj, da jih je nemogoče razdeliti. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima sicer v Celju svojo ekspozituro, torej v okolišju mariborske oblasti, vendar se je ta ekspozitura ustanovila le radi tega, ker je bil v Celju že eksponiran uradnik za izvrševanje poslov obrtnega združnega nadzorništva na ozemlju bivše Štajerske. Razdelitev urada, ki radi pomanjkanja denarnih sredstev itak le vegetira, je nemogoča že radi pridelenih strokovnih učiteljev za čevljarstvo, krojaštvo, pletarstvo in keramiko, ki zadošča za obe oblasti.

Za meroizkustvo obstoji meroizkusno nadzorništvo v Ljubljani, ki zadošča za obe oblasti in mu morajo ostati podrejeni tudi meroizkusni uradi v mariborski oblasti. Meroizkusno nadzorništvo bo gotovo podrejeno neposredno ministrstvu.

Kar se pa tiče strokovnega šolstva, t. j. obrtnih, trgovskih in gospodinjskih šol, bi morali ti posli, kolikor so administrativnega značaja, ostati nerazdeljeni pri ljubljanski oblastni upravi, ako jih ne bo ministrstvo centraliziralo in sicer tudi v budžetarnem pogledu. V kakšen položaj bi prišli ti naši važni strokovni učni zavodi v zadnjem slučaju, si lahko mislimo, ako samo premerimo dolgost zračne črte Beograd — Ljubljana. Državno strokovno šolstvo je vsled naravnega razvoja koncentrirano v Ljubljani in sta v okolišju mariborske oblasti le dve nižji trgovski šoli (Celje in Maribor). Nadzorstvo nad vsemi strokovnimi šolami v Sloveniji bi moralo radi tega biti pri ljubljanski oblastni upravi.

Preostane še Osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, glede katerega se pripominja, da ga je že radi tega nemogoče razdeliti, ker deluje skoraj izključeno na teritoriju ljubljanske oblasti.

Iz teh izvajanj sledi, da je dana možnost razdeliti agende, navedene zgoraj pod I., izvzevši posle glede trgovske in obrtniške zbornice in referata za tujski promet, da pa je razdelitev uradov in zavodov, navedenih pod II. ter nanje se nanašajočih administrativnih in nadzorstvenih poslov iz stvarnih in finančnih razlogov neizvedljiva, ker navedeni uradi in učilišča zadošča v sedanjem obsegu popolnoma potrebam obeh oblasti; in če bi si tudi brez ozira na finančno stran zadeve hoteli dovoliti luksus delitve, bi si ga ne mogli, ker bi ne bilo na razpolago dovolj usposobljenih strokovnih moči.

Slične težkoče bodo nastale gotovo tudi pri delitvi drugih oddelkov centralne in pokrajinske uprave v Ljubljani, kakor n. pr. pri oddelku za kmetijstvo radi kmetijskih šol.

Železni trg in pogajanja železnih industrijalcev.

Razmere v železni industriji v Avstriji, Češkoslovaški in Jugoslaviji že dolgo časa niso ugodne. Postati utegnejo še neprijetnejše, ko se umirijo prilike v Nemčiji in nemški železni kolos zopet poseže mogočno na trg. Občni zastoj v kupčiji vsled draginje kredita in pomanjkanja denarja neugodno učinkuje tudi na železno stroko. Padanje francoskega in belgijskega franka utegne, če se bo nadaljevalo, tudi za belgijsko in francosko železno industrijo ustvariti vse druge konkurenčne pogoje tudi za balkanske dežele, ki imajo slabo valuto. Valutni stresljaji lahko naenkrat izpremene celoten tržni položaj. Novi konkurenti se utegnejo pojaviti čez noč. Naša železna industrija v Jugoslaviji in Sloveniji ima spričo težav v prometu in vsled odvisnosti od inozemstva za najvažnejše sirovine tem težji položaj celo na domačem trgu, ker je carinska zaščita malenkostna in daleč zacstaja za ono, ki jo uživa daleko močnejša železna industrija v Avstriji in Češkoslovaški, da o zaščiti laške industrije niti ne govorimo. Ker je bil trd boj za tržišča med češkoslovaško in avstrijsko železno industrijo po čisto derutnih cenah, se že dalj časa vrše pogajanja za dogovor glede prodajnih pogojev med vodstvi češkoslovaške in avstrijske železne industrije. Po poročilih pogajanja dobro

Tako bo moralo priti do neenake delitve agend oddelka ministrstva za trgovino in industrijo med mariborsko in ljubljansko oblastno upravo, kar bo morda dalo ministrstvu, da se izogne tej neenakosti, povod za prevzem gotovih poslov, ki jih ni mogoče razdeliti v neposredno izvrševanje. Odločitev vlade v tem pogledu bo načelne važnosti za nadaljni gospodarski razvoj Slovenije. Najbrže bo pa prišlo do nekega izrednega stanja, da bo namreč ljubljanska oblastna uprava segala v teritorialno področje mariborskega velikega župana.

Potemtakem bi imeli »višjega« vekega župana v Ljubljani in »nižjega« velikega župana v Mariboru, dasiravno mariborska oblast glede števila prebivalstva, velikosti teritorija in gospodarske važnosti ne bo nič zaostajala za ljubljansko oblastjo. Saj spada po uredbi o razdelitvi države na oblasti ki mariborski oblasti poleg Prekmurja celo Medjimurje, ki ga pa Hrvati menda ne bodo hoteli zlepa izpustiti. Da pa tudi ljubljanska oblast v tem pogledu ni prikrajšana, ima dobiti — mimogrede omenjeno — po rečeni uredbi »kompensacijo« tam doli blizu sinjega morja, namreč — Kastav. Pa dostikrat se pri nas zakoni ne izdajajo zato, da bi se morali res izvesti. V pogledu striktno izvedbe državna uprava ne pozna nobene šale, edinole pri slovitih finančnih zakonih in pri zakonu o taksah in pristojbinah, ki izhajajo perijodično v vedno bolj »povečani in izboljšani izdaji«.

Preosnova naše državne uprave, ki je v ustavi in njenih izvršilnih zakonih določena, je vsekakor eksperiment, ki se lahko obnese ali pa tudi ne. To se bo kmalu pokazalo. Življenje narodov se ne ravna vedno po pisanih zakonih, marveč zakoni se merajo ravnati in biti napravljeni po življenjskih, gospodarskih in kulturnih potrebah ljudstva. Ako oblastne uprave v svojem ustroju ne bodo ustrezale tem potrebam, bodo na njih mesto morale stopiti druge prikladnejše tvorbe in oblike.

potekajo vendar za enkrat ni prišlo do popolnega soglasja med celokupno češkoslovaško in avstrijsko železno industrijo. Premagati je še več znatnih diferenc. Zatrjuje se pa, da se je doseglo soglasje med Alpine Montangesellschaft, največjim avstrijskim podjetjem ter med vodilnimi češkoslovaškimi obrati. Čuje se, da so se tudi pogodili glede kupčije v Jugoslaviji. Če je temu tako, utegne postati skupen nastop tuje konkurence posebno občuten za naša domača podjetja. Čas je torej, da dobi domača produkcija pri nas času in potrebam primerno carinsko zaščito. Domače produkcije nam je treba, saj je znano, da tuja podjetja v deželah brez lastne industrije ne poznajo nobene sentimentalne prijenljivosti in tirajo neizprosno trde cene. V cenah so ponižni le, dokler izpodnašajo domačo konkurenco. Zadnje dni so poročali nekateri naši listi v Jugoslaviji, da je kartel med češko in avstrijsko železno industrijo perfekten ter da so v to kartelno skupino privzeta tudi jugoslovenska podjetja med temi največje železno podjetje v Jugoslaviji Kranjska industrijska družba. Te vesti tako malo odgovarjajo dejstvom, kakor prazne novice o dobavljanju žice za valjanje v Jugoslavijo, katere robe se pri nas izdela več kot dovolj za malenkostno potrebo.

Pred volitvami v dohodninske komisije.

Davki postajajo od leta do leta občutnejši. Vedno bolj pa se tudi poostrejujejo protesti proti davčni zakonodaji in davčni praksi. Zadnja je predmet živahne kritike v naši javnosti in z neobičajno ostrimi besedami protestirajo predstavniki naših gospodarskih krogov proti načinu, kako se jim davki odmerjajo, pa tudi proti zakonodaji, ki pri izbiranju sredstev za okrepitev državnih dohodkov ne upošteva v zadostni meri davčne moči in plačilne zmožnosti davkoplačevalcev.

Na vse proteste proti davčni praksi v Sloveniji pa dobivamo skoro redno eden in isti odgovor, da si davke odmerjamo sami, ker odmerjajo ravno davke, katerih občutnost se najbolj poudarja, davčne komisije, ki so sestavljene iz vrst davkoplačevalcev samih. Nikdar se tudi ne pozabi še posebej naglasiti, da so davčne komisije v svojem poslovanju avtonomne in da sklepajo popolnoma neodvisno od davčnega oblastva, katero nima proti oceni drugih pravnih sredstev kakor davkoplačevalec sam, to je priziv na prizivno komisijo, ki obstoji istofako iz vrst davkoplačevalcev.

Vse prekomerne ocene in vse previsoke davčne predpise se vali na ramena članov davčnih komisij. Ne more se tajiti, da imajo komisije

res obsežne pravice, ampak vse odgovornosti za previsoke davke pa tudi ne nosijo, ker preizkušajo napovedi, izdajajo pomisleke ter pripravljajo odmerne predloge vendar le predstojniki davčnih oblastev. Edina krivda, ki jo nosijo člani komisij, obstoji v tem, da pri kinematografski brzini, s katero se obravnavajo odmerni predlogi, niso v položaju se z vsakim predlogom izčrpno pečati. Pa tudi ta napaka se da popraviti.

V nedeljo, dne 20. t. m. se vrše v celi Sloveniji dopolnilne volitve v cenilne komisije. Ob tej volitvi nam je dana prilika, da odpošljemo v komisijo naše zaupanja, ki se bodo v polni meri zavedali pravic, katere jim daje zakon za njihovo poslovanje v komisijah in nas bodo znali in mogli ubraniti ne le prekomernih ocen, ampak tudi previsokih davkov.

Volilna dolžnost je otežkočena s tem, da je volitev usilna in se mora vsak volilec osebno zglasiti pri volilni komisiji.

To pa ne sme ovirati nikogar. Vsak naj se brezpogojno udeleži volitve. Polnoštevilna udeležba pri volitvi naj priča, da nismo zadovoljni s sedanjim načinom prirejanja davka.

Anketa glede sejma s kožuhovino.

V nedeljo, 16. decembra m. l. se je v prostorih Zagrebškega Zbora vršila anketa za prireditev sejma s kožuhovino, ki so se je udeležili interese iz Hrvaške, Bosne, Banata, Srbije in Slovenije. Ker so razmotrivanja na tem zborovanju velike važnosti tudi za Slovenijo, je umestno, da seznanimo tudi slovenske interese s tem vprašanjem.

Zdovanje je vodil podpredsednik Zagrebškega Zbora prof. dr. Frangeš, ki je v kratkem orisal pomen predmeta te ankete. Prof. dr. Ulmanski je nato pojasnil stanje naše trgovine s kožuhovino, ki je še popolnoma neorganizirana. V naši državi se pridobiva tega blaga v zadostni množini, ki se pa več ali manj porabi doma in sicer negospodarsko, ker se ne umeže njim pravilno ravnati. Po oficijelni statistiki za leto 1922 se je v našo državo uvozilo 21.574 kg podelanega in nepodelanega krzna v vrednosti 3.159.309 Din, izvozilo pa samo 47 kg. Govornik je pa sam dvomil o točnosti teh števil. Uvoz sicer ni ravno ogromen, toda nanaša se predvsem na kožuhovino luksuznih vrst, kakor so soboljevina, perzijanci in dr., kar bomo morali vedno uvažati. Doma pa imamo dovolj navadne kožuhovine od kun, lisic, vider, polhov, ki bi se lahko izborno prodala v inozemstvo. Naš izvoz pa nikakor ne odgovarja naši produktivni zmožnosti predvsem zaradi tega, ker nimamo primernih zavodov za predelavo krzna. Često se dogaja, da mi naše izvoženo krzno zopet uvozimo v podelani obliki ter moramo zanj inozemstvu plačati predvsem stroške za predelavo in k temu še razne carine in doplačila. Zaradi tega je nujno potrebno, da se tisti trgovci, ki se bavijo s to kupčijo na debelo, resno pobrigajo za ustanovitev primerne tovarne, ki bi domače blago podelala v tako obliko, da bi bilo mogoče z njim nastopiti tudi na svetovnem trgu. Iz teh razlogov je nujno potrebno v kakem pripravnem mestu naše države urediti kvalificirano delavnico, priskrbiti si strokovne delavce za predelavo kožuhovine in v isti namen oživotvoriti tudi stalni »sejm za krzno«.

Zastopnik trgovske zbornice v Beogradu Simo Baš je navedel zanimive podatke o množini kož, ki se dobijo v Srbiji in Macedoniji. Tako se v teh treh delih naše države dobi letno približno kož od 40.000 lisic, 10.000 dihurjev, 8—10.000 kun, 2500 do 3000 vider, 250.000—300.000 zajcev, 7—8000 podlasic in 300—500 volkov. Če upoštevamo, da proizvajajo Bosna in Hercegovina skoraj ravno-

toliko in vse ostale pokrajine skupaj dvakrat toliko, potem moremo približno sklepati kaka množina krzna se letno v naši državi nabere.

Potek razprave je pokazal, da obeta Zagreb postati središče trgovine s kožuhovino in sicer to vsled ugodne geografske lege, prikladnih prometnih zvez in bližine severne meje, kamor se naš izvoz kožuhovine najbolj nagiblje. Sejm za kožuhovino se lahko upelje potom aukcije ali potom blagovnega sejma. Za začetek je primernejša druga oblika. Seveda v tem letu (1924) sejma ni mogoče še otvoriti, ker je že prepozno, kajti kožuhovina je januarja meseca še v rokah malih prekupcev in pride marca že veletržcem v last. To upošteva bi spomlad 1924. ne bilo mogoče zbrati dovolj blaga, vsled tega se sklene, da prične ta sejm marca 1925., s propagando zanj je pa začeti že v tekočem letu. »Sejm za krzno« naj bo stalna industrija, ki se vrši vsako leto ob določenem času. Priskrbiti je zanj zadostno količino blaga in povabiti na sejm vse glavne trgovce, ki se bavijo s podelavo in izvozom kožuhovine. Toda od njih bi si bilo treba zagotoviti tudi nekako obvezo, da ne bodo izvažali nepodelanega blaga.

Tukaj je treba tudi pričeti s pripravami za ustanovitev ali ureditev tovarne za strokovno pripravo krzna, ki je za trgovino s tem blagom neobhodno potrebna. Ob priliki prihodnjega velesejma v Zagrebu, ki bo od 27. aprila do 5. maja, se pozovejo v Zagreb vsi zainteresirani stroke, ki naj obravnavajo vprašanje ustanovitve take tvornice. To stvarno zborovanje se bo vršilo 3. maja t. l. v prostorih Zagrebškega zbora.

Vprašanje, ki je bilo obravnavano na tej anketi v Zagrebu, je tudi za Slovenijo izredne važnosti, kajti malokatera pokrajina naše države pridobiva na primeroma malem obsegu tako veliko množino krzna. In kako vrednost pomenja dandanes to za naše narodno gospodarstvo, ki pa gre žal po večini v roke dunajskih in poljskih židov za primeroma male svote, med tem ko moramo mi za drag denar nazaj kupovati svoj lastni podelani pridelek. Želeti bi bilo, da se tudi naši interese zanimajo za navedene prireditve, ki so nameravane po Zagrebškem Velesejmu, kajti pričakovati smejo tudi oni koristi od njih.

Ing. R. L.

Naročajte in razširjajte
Trgovski list.

Višjega deželnega sodišča svetnik dr. Edvard Pajnič:

Kolebajoča vrednost denarja in pravne razmere.

(Nadaljevanje.)

V.

Brezdvomno padla vrednost denarja izpodmakne občutno pri dolgodobnih, bodisi že pred vojno ali takoj po vojni sklenjenih zakupnih in najemninskih pogodbah ekvivalenco med pogodbenimi dolžnostmi na jedni strani zakupodajalca ali najemodajalca, na drugi strani zakupjemalca ali najemnika. Na najemninske pogodbe in posebno tudi na višino najemnin vplivale so odločilno in sicer jednostransko v korist najemnikov znane najemninske ali stanovanjske naredbe, glede zakupnih pogodb, sklenjenih že pred vojno, ali vsaj med vojno, imamo v naši državi vsaj eden poskus, da se izenači zakonito gorenje nesoglasje. Pri nas v Sloveniji, pa kakor je pisano znano, ni bilo slučajev, kjer bi se na podlagi nižje določbe bile imele pečati sodne oblasti z nižjo določbo. Gre za uredbo o pravilni likvidaciji stanja, povzročene po vojni leta 1914. do 1920. »z dne 21. junija 1920, št. 296 Ur. l. Poglavlje IV. te uredbe govori o pravnih opravilih, sklenjenih pred vojno in določa čl. 88: »Pri pogodbah o dolgodobnih zakupih, ki naj trajajo dalje nego leto dni po preteku poluleta, v katerem se izvrši popolna demobilizacija vojske, se pogodba razveljavi po preteku tega roka na zahtevo katerekoli stranke. Vendar je zakupnik upravičen zahtevati, da velja pogodba za ves pogojeni čas, ako privoli, da zakupodajalcu plača opravičen povisek zakupnine, ki ga morajo, če bi nastal spor, določiti izvedenci z ozirom na sedanje razmere.«

Glede veljavnosti te uredbe, opozarjati je še na člen 126., ki veli, da velja ta uredba za vso kraljevino Srbob, Hrvatov in Slovencev, v kolikor je bilo z vojno ustvarjeno tako stanje,

da se mora likvidirati po tej uredbi. Znani so mi pač slučajev takih predvojnih zakupnih pogodb, v katerih so stranke same uvidevale nesoglasje med obojestranskimi pogodbenimi dolžnostmi ter uravnale v medsebojnem sporazumu celo zadevo.

Kakor znano, se je nekako sredi l. 1920 okrepila naša valuta in nje tečaj na inozemskih borzah je pričel polagoma naraščati, čez nekaj tednov je pa vse prišlo spet v stari tir, ter je vrednost našega dinarja spet počela padati, z njo pa stalno naraščala draginja. V gorenjem medvladju stalnih, boljših razmer so se pričele zopet sklepati dolgodobne zakupne pogodbe. V spominu imam tako pogodbo, kjer se je (v letu 1920, 1. junija) določila z okroglim zneskom zakupnina za celo kmetско posestvo kar za bodočih celih deset let. Zakupodajalec se je čutil že v letih 1921 in 1922 silno oškodovanega, ker so se obojito do slednjega leta cene vsem poljskim pridelkom kar potrojile, dasi so na te cene (n. pr. za seno) vplivale deloma tudi vremenske razmere ter je nastalo pomanjkanje blaga. Zakupodajalec je s tožbo hotel doseči razveljavno zakupne pogodbe, trdeč da je glede na desetletno zakupno pogodbo oškodovan za več kot polovico prave vrednosti, ako se primerja zakupnina s koristjo, ki jo ima, odnosno je bode še imel zakupnik. Sodišča pa so zavrnila tožbeni zahtevek, češ da je zakupodajalec moral nestalnost bodočih razmer ob času sklepa pogodbe predvidevati in se znači ta zakupna pogodba sploh kot take vrste, kot jo ima v mislih določba § 1267. o. d. z. (pogodba na slepo srečo), radi česar ni moč po smislu § 1268. o. d. z. ugovarjati z uspehom prikratbe nad polovico vrednosti. (§§ 934., 935. o. d. z.)

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Sejmi v Mariboru zopet dovoljeni. Ker je živalska kužna bolezen svinjavke prestala, so glasom razglašala pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani z dne 29. dec. 1923, št. 4019 vet. sejmi zopet dovoljeni in se vršijo za Mesto Maribor običajni sejmi kakor sledi: mesečni sejmi: za vse vrste domače živali (konji, goveda, ovce, koze) vsak drugi in četrti torek v mesecu. Ako bi bil v torek praznik, se vrši sejem en dan poprej (v pondeljek). Svinjski sejmi: se vršijo vsaki petek. Če bi bil v petek praznik, se vrši sejem en dan poprej, torej v četrtek. Prvi svinjski sejem se vrši v petek, dne 18. jan. 1924 in prvi živinski sejem v torek, dne 22. jan. 1924.

Ustanovitev jugoslovanskega gospodarskega muzeja v Lyonu. Privilegirana trgovska agencija kraljevine SHS v Lyonu je ustanovila v svrhu upeljave naših izvoznih predmetov na francoskem tržišču jugoslovanske gospodarski muzej v svojih prostorih v Lyonu (Rue Victor - Hugo 44.) V tem muzeju se nahajajo vzorci raznih vrst našega lesa, slavonske hrastovine, parketstva, upognjenega lesa itd., potem poljedelski produkti, surova svila, konservirano sadje in zelenjava, zdravilna zelišča, olje, vina, žganje, volna, konopnjina, rudnine in vezanine itd. Trgovska zbornica v Ljubljani opozarja vse naše izvoznike kroge, da se za to vzorčno zbirko zanimajo in pošljejo agenciji vzorce predmetov, katere izvažajo.

Angleška trgovinska bilanca v decembru leta 1923. V decembru m. l. je Anglija uvozila blaga za 109.189.790 šterlingov, t. j. za 14.252.069 šterlingov več kakor v istem mesecu leta 1922. Izvoz v tem mesecu je iznašal 64.115.189 šterlingov in je tedaj narastel za 5.232.157 šterlingov napram izvozu v mesecu decembru 1922.

Davki.

Kdaj nastopi dolžnost za plačilo takse po tar. post. 81. (Licitacije o prodaji ali

oddaji v zakup). Točka 9. čl. 90. novega pravilnika o taksah in pristojbinah je razumeti po objavi generalne direkcije posrednih davkov tako, da se takse po tar. post. 81. pobirajo po izvršnosti prodaje, naker se licitacijski zapisnik zaradi pregleda predloži pristojnemu oblastvu na vpogled. To dokazuje 1. in 4. napomena k tar. post. 81., kakor tudi točki 2. in 6. čl. 90. pravilnika, ki določajo, da se takse po tar. post. 81. pobirajo po izvršnosti prodaje ali oddaje v zakup.

Napovedi za dopolnilno prenosno takso. Rok za vložitev napovedi za dopolnilno prenosno takso poteče dne 15. januarja 1924. Ker pa večini tej taksi vezanih družb, društev in oseb ni bilo mogoče do določenega roka vložiti napovedi, je Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo naprosila finančno delegacijo, naj naroči podrejenim davčnim uradom, da prošnje roka blagohotno rešujejo. Na to prošnjo je finančna delegacija opozorila davčne urade, da je finančno okrajno ravnateljstvo v Ljubljani že predlagalo Generalni direkciji posrednih davkov, da se za vložitev napovedi določeni rok podaljša do 15. februarja 1924. Ker je pričakovati, da bo Generalna direkcija temu predlogu ugodila, je finančna delegacija odredila, da davčni uradi z obravnavanjem individualnih prošenj za podaljšanje roka, do nadaljnega počakajo. Hkratu je finančna delegacija opozorila davčne urade, da se izreka kazen zaradi nepravčasne prijave le v slučaju, če se bodo morale stranke s posebnim opominom pozvati, da vložijo napovedi.

Pobiranje davkov v Srbiji in Črni gori. S finančnim zakonom za l. 1923/1924 se namerava za l. 1921/1922 izvršeno in do konca leta 1923 uveljavljeno odmero davkov uveljaviti tudi za leto 1924. Utemeljuje se to odredbo s tem, da se itak tekom leta 1924. uveljavi izenačeni zakon o neposrednih davkih, na čigar podlagi se bo potem izvršila odmera davkov izza dne 1. januarja leta 1925. v celi državi.

—o—

Industrija.

Generalna skupščina vojvodinskih ve-
leindustrijev se je vršila preteklo ne-
deljo v Novem Sadu in je med drugim
sklenila osnovati glasilo »Trgovačke
Novine«.

»Tabor«, lesna trgovaška industrijska
družba v Loškem potoku v likvidaciji,
poziva upnike, naj priglase eventualne
terjatve pri likvidatorju gg. Francu in
Miroslavu Ruzu v Hribu.

Naraščanje produkcije v Porurju. Bel-
gijska vlada je sprejela od svojega za-
stopnika v Düsseldorfu sledeče poročilo
o delu v ruhrski kotlini: Po spora-
zumu z industrijalci je Belgija prejela v
decembru 1923. 311 tisoč ton kuriva na
račun reparacij. Celokupna proizvodnja
premoga v porurških rudnikih je dose-
gla sedaj 65 odstotkov proizvodnje iz
l. 1921, od delavcev, ki so bili zaposleni
v rudnikih pred zasedbo, dela sedaj le
kakih 10%. Proizvodnja koksa iznaša
danes 25% proizvodnje izza časa pred
zasedbo, a bo dosegla najbrže 50%
konec tega meseca. Promet na želez-
nicah je zelo narastel. V zadnjem času
so se začela pogajanja za obnovitev da-
jatev v naravi na račun odškodnin.

Denarstvo.

Občni zbor Narodne banke. Po skle-
pu upravnega odbora se bo vršila glav-
na skupščina Narodne banke dne 10.
marca t. l.

Švicarski proračun. Švicarski prora-
čun za 1924 izkazuje primanjkljaj od
37.820.000 frankov proti primanjkljaju
od 84.050.000 v letu 1923, torej naj iz-
pade leto 1924 ugodneje za 46 milijon-
ov frankov.

Izvoz in uvoz.

Naš uvoz čez Reko. V prvem pol-
letju preteklega leta se je uvozilo iz
Reke, odnosno preko Reke v našo dr-
žavo 431.365 meterskih stolov blaga.

Čehoslovaška dovolila izvoz nadalj-
njih 60 vagonov detelje. Čehoslovaška
vlada je ponovno odobrila izvoz 60 va-
gonov rdeče detelje. Od teh vagonov
je 20 vagonov določeno za Dansko,
ostalo se more svobodno izvoziti po
predstojecih predpisih.

Izvoz moka iz Ogrske. Poljedelski
minister je uredil izvoz pšenične in rže-
ne moka. Po teh predpisih se sme izva-
žati le vsakokratnemu tipu borze odgo-
varjajoča moka.

Izvoz jajc iz Rusije. Izvoz jajc posre-
duje družba »Hleboprodukt« in se vrši
preko Petrograda v Anglijo. V pretekli
seziji je znašal izvoz jajc v Anglijo
70.000 funtov šterlingov.

Novi cenik za zavarovanje valute.

Novi cenik za zavarovanje valute pri
izvozu lesa. Generalni inspektorat Mi-
nistrstva financ v Beogradu je pod j.
br. 4555 z dne 25. novembra 1923 izdal
cenik, po katerem se ima vršiti zavarova-
nje valute pri izvozu onega blaga, za
katero to določa člen 16 pravilnika o
prometu z devizami in valutami od 23.
septembra 1923. Prvotni cenik je stopil
v veljavo dne 1. decembra 1923. Žal so
se posamezne postavke cenika določile
ne da bi Generalni inspektorat zaslišal
naše gospodarske organizacije in tako
se je zgodilo, da so bile zlasli postavke,
hčeče se lesnih izdelkov, neufemeljeno
visoke, kar je škodljivo vplivalo na iz-
voz lesa iz Bosne in Slovenije. Vsled
tega sta Trgovaška in obrtniška zbor-
nica v Sarajevu in Odsek za lesno in-
dustrijo Zveze industrijev v Ljubljani
takoj po izdaji cenika opozorile Gene-
ralni inspektorat potom detajliranih spo-
menic na pretirano visoke postavke,
katere določa cenik za rezani in tesani
mehki les, ki tvori glavni kontingent iz-
voza iz naših pokrajin. Ker naše pis-
mene predstavke in posredovanje Cen-
trale industrijskih korporacij niso imeli
zaželjenega uspeha, je Centrala indu-
strijskih korporacij sklicala konferenco
zastopnikov lesne industrije iz vse kra-
jevine, ki se je vršila dne 10. t. m. v

Beogradu. Zvezo industrijev v Ljub-
ljani je zastopal tajnik g. D. Goriup. V
smislu sklepov konference, kateri je
prisostvoval v imenu Generalnega in-
spektorata Ministrstva financ tudi in-
spektor g. Acimović, je izdal Generalni
inspektorat dne 12. t. m. nov cenik, ve-
ljavjen za čas od 15. do 31. januarja t. l.,
ki določa za posamezne vrste lesa sle-
deče postavke: št. 84, drva za kurjavo,
od 10.000 kg Din 2200; št. 85, lesno og-
lje, od 10.000 kg Din 10.000; št. 86, me-
hak stavbeni les (jelka, smreka), rezan,
od 1 m³ Din 700; št. 87, mehak stavbeni
les, tesan, od 1 m³ Din 400; št. 88, me-
hak les, okrogel (antene itd.), od 1 m³
Din 300; št. 89, borov les, rezan, od
1 m³ Din 900; št. 90, borov les, lesan,
od 1 m³ Din 500; št. 91, bukov rezan in
tesan les: parjen, od 1 m³ Din 900, ne-
parjen od 1 m³ Din 400; št. 92, hrastov
rezan les, od 1 m³ Din 2000; št. 93, okro-
gel hrastov les, od 1 m³ Din 500; št. 94,
hrastovi pragovi: 1.60—2.20 m dolgi,
komad Din 30, 2.50—2.70 m dolgi, Din
50, specijalni les od 1 m³ Din 1500; št.
95, bukov pragovi, komad Din 30; št.
96, lipa, oreh in druge vrste plemenitega
lesa, rezane, od 1 m³ Din 1500; št. 97,
brešt in jesen, rezan, od 1 m³ Din 1000;
št. 98, doge, vedro Din 90; št. 99, tele-
grafski drogi (7—9 m), komad Din 50.
— Zastopniki lesne industrije iz posa-
meznih pokrajin so sicer opozorili, da
so tudi postavke novega cenika še pre-
visoke, vendar vsled ugovora ravna-
telja nekega večjega podjetja v Beo-
gradu niso mogli doseči povsem pra-
vilnih postavk. Pač pa je zastopnik
Generalnega inspektorata izjavil, da se
cenik v prihodnosti zniža, če se stafi-
stično dokaže, da zavzema izvoz sla-
bejših vrst lesa oni odstotek, ki so ga
navedli zastopniki organizacij. Na kon-
ferenci doseženo znižanje postavk ce-
nika pomeni vendar važen uspeh za
našo celotno lesno industrijo, ker je s
tem vsaj deloma odstranjena nepotrebn-
a in nepremagljiva ovira izvoza našega
lesa.

Razno.

Jugoslovansko - italijanski sporazum.
Težišče posvetovanj za končno likvida-
cijo reškega vprašanja je prenešeno iz
Rima v Beograd. Od strani italijanske
vlade vodita posvetovanja o sporazumu
poslovni odpravnik Sumonte in general
Bođero; od naše strani se udeležujejo
posvetovanj zunanji minister dr. Ninčić,
naš praški poslanik Ljuba Nesić in pre-
sednik naše delegacije v bivši paritetni
komisiji, oziroma načelnik oddelka za
izvedbo mednarodnih pogodb dr. Oto-
kar Rybač. Začnji čas se konference
vrše dnevno in se razpravljajo vse po-
drobnosti sporazuma. V glavnih točkah
je sporazum dosežen. Izdelati je treba
le še nekatere podrobnosti. Zunanji mi-
nister je prepričan, da bo sporazum zelo
ugodno vplival na razvoj dogodkov v
naši državi. Na merodajnem mestu pri-
znavajo, da odslopi Italija naši kralje-
vini vsa hrvatska sela na severu Reke
in več otokov, tako otok Lastovo in Šu-
šac, otok na katerem imajo Lastovčani
svoje pašnike. Takoj po končani sestavi
teksta protokolov sporazuma se ima vr-
šiti sestanek po vsej priliki v Benetkah
ali v Rimu. Dan sestanka še ni gotov.
Nekateri listi javljajo, da se sestanek
vrši med 28. in 30. t. m. v Benetkah.
Ker je ministrski predsednik iz zdrav-
stvenih razlogov in radi preobilice pos-
lov zadržan prihi na sestanek, bo zu-
nanji minister dr. Ninčić pooblaščen, da
z Mussolinijem podpiše zavezniško po-
godbo in sporazum o Reki.

Izseljeniški komesarijat u Zagrebu
javlja: U mjesecu novembru 1923 izse-
lilo se je iz naše kraljevine svega 1467,
od kojih 897 muških i 560 ženskih. Po
presoji bilo je kvalifikovanih 97, nekva-
likovanih 546, zemljoradnika 485, bez
zanimanja (dece) 245, slobodne profes-
sije 94. Po zemljama useljenja otpade
na SDA 771, Kanadu 139, Argentinu 240,
Chile 5, Braziliju 294, ostale zemlje Ame-
rike 7, Australiju 11. I u svom mjesecu
iseljevanje je u glavnom upravljeno u
SDA, dočim se opaža pokret selenju
u Braziliju osobito iz Vojvodine. Ukupni
broj isljenika od 1. januarja do konca
novembra iznaša 7.130. Pored ovog
broja naših državljana otputovalo je za
isto razdoblje iz naše kraljevine 1.948
stranih podanika za prekomorske kra-
jeve.

Produkcija olja v naši državi. Oljkino
olje se prideluje pri nas največ v Dal-
maciji, potem v Crni gori in hrvatskem
primorju. Dalmacija poseduje okoli 4
milijone oljkinih dreves na površini
4800 ha. Letna produkcija znaša okrog 5
milijonov kg oljkinega sadu. Produkcija
oljkinega sadu v Crni gori znaša okrog
1 milijona kg. Naše olje je dobre kako-
vosti, vendar ima nekoliko močan duh,
ker ni dobro rafinirano. Nadalje se pro-
ducira v južni Srbiji makovo olje, v voj-
vodini gorčino olje, v Sloveniji pa lane-
no olje, ki se tudi izvažja. V manjših ko-
ličinah se tako v Sloveniji in drugih po-
krajinah izdeluje bučevo, orehovo in
solnično olje.

Brezposelnost v vojvodini. V posled-
njem času se opaža posebno v Vojvodini
velika brezposelnost. V prvi vrsti so ne-
zaposleni industrijski delavci, ki se na-
hajajo v veliki bedi. Po poročilih ni iz-
gleda, da bi se situacija kmalu izboljša-
la ter so humana udruženja započela
akeije za odpomoč brezposelnim. V
večjih mestih se namerava ustanoviti
narodne kuhinje, kjer naj dobe brezpo-
selni delavci brezplačno hrano.

Sladkorna produkcija v Franciji. Pro-
dukcija sladkorja v Franciji je znašala v
prvih treh mesecih kampanje 1923/24
137.165.622 kg rafiniranega sladkorja.

Sladkorna produkcija v Rusiji. Po sta-
tističnih podatkih producirano je do kon-
ca novembra 1923 16.054.145 pudov be-
lega kristalnega sladkorja in 96.592 pu-
dov surovega sladkorja. Produkcija še-
stih rafinerij je znašala do sedaj 114.582
pudov rafiniranega sladkorja. V najem
je oddanih 9 sladkornih tovarn, ki so do-
sedaj producirale 797.246 pudov belega
kristalnega sladkorja in 4797 pudov su-
rovega sladkorja.

Carinjenje pošiljk na ljubljanskem
kolodvoru. Na postaji Ljubljana gl. ko-
lodvor se lahko carinijo vse pošiljke,
za katere označi pošiljatelj na tovrnem
listu opazko, da želi carinjenje na tej
postaji.

Človeške in finančne žrtve zadnje
vojne. Po statistiki, ki jo je sestavil
prof. Bogart, je padlo v zadnji svetovni
vojni 10.004.771 mož. Tej številki je tre-
ba dodati še polovico od 5.893.600 vo-
jakov, ki so bili označeni za pogrešane
in o katerih ni bilo do konca leta 1919
nikake vesti. Tako pridemo do števila
12.996.571 padlih na vojnem polju. Tem
je treba še dodati 6 milijonov ljudi, ki
so umrli za »špansko« v letu 1918. Po-
leg tega so Turki pomorili 4 milijone
Armencev, Judov, Sircev in Grkov. Da-
lje moramo prišteti še milijone možkih,
žensk in otrok, ki so pomrli na Balkanu,
v Avstriji, Nemčiji, Rusiji. Ako upošte-
vamo vse te žrtve, pridemo do 30 mili-
onov ljudi, ki jih je zahtevala zadnja
vojna. Zalibog odpade izmed teh 30 mi-
lijonov največ na slovanske narode;
samo Rusov je padlo nad 4 milijone,
Srbov 775.000. Za Rusi pridejo takoj
Nemci z 2 milijonoma, nato Francozi z
1.132.000 in Italijani s 550.000 mrtvimi.
Vojna je trajala 1567 dni. Vsak dan je
padlo povprečno 8294 ljudi. Zadnja sve-
tovna vojna je dosegla rekord moritve.
V francosko-nemški vojni 1870-71, ki je
trajala pač veliko manj časa, je umrlo
na dan povprečno 876 ljudi. Balkanska
vojna 1912-13 je bila že hujša; v tej
vojni je padlo 1941 vojakov na dan. —
Poleg človeških žrtev ne smemo pozabi-
li na finančne. Prof. Bogart je izračun-
al, da znašajo stroški za svetovno
vojno okoli 1000 milijard zlatih frankov.

Letošnji pridelek grozdja v Italiji. —
Statistični urad pri ministrstvu za na-
rodno gospodarstvo je te dni izdal urad-
no poročilo o letošnjem pridelku groz-
dja. Podatki so razvrščeni po raznih po-
krajinah in predstavljajo povprečni pri-
delek v letu 1910 do 1921, v 1921, v letu
1922 in v letu 1923. Vkupno se je pri-
delalo v Italiji v letu 1921 — 61.934.000
kvint. grozdja. V letu 1922 — 56.341.000
kvint. grozdja, v letu 1923 — 83.848.000
kvintalov grozdja. Pridelek grozdja je
torej v tem letu presegel za 27.507.000
kvint. onega v letu 1922 in za 24.017.000
kvintalov onega v letu 1921. Povprečni
pridelek v letu 1910 do 1921 presega
za 24.017.000 kvintalov. Na julijsko kra-
jino odpade od lega za leto 1921 —
902.000 kvintalov grozdja, za leto 1922
— 934.000 in v letu 1923 — 1.356.000
kvintalov. Pridelek v letu 1923 je tedaj
narastel za 454.000 kvintalov napram
pridelku v letu 1921.

Tečaji za strojepisje v Mariboru. Novi
tečaji zasebnega učilišča za strojepisje
in stenografijo, Legat v Mariboru se
začnejo dne 4. februarja 1924 in ne 3.
februarja, kakor je bilo prvotno objavlje-
no v oglasih omenjenega učilišča v na-
šem listu.

Iz naših organizacij.

Kandidati za dopolnilne volitve v ce-
nilno komisijo za Ljubljano in okolice.
Zveza trgovskih gremijev, Jugoslovanska
obrtna zveza in Zveza obrtnih zadrug
so postavile za dopolnilno volitev v ce-
nilno komisijo enotno kandidatno listo.
Ljubljana mesto voli: Kot člane: 1. Je-
lačin Ivan st., trgovec in posestnik; 2.
Sušnik Alojzij, trgovec in posestnik; 3.
Toni Josip, mesar in posestnik. Kot
namestnike: 1. Rozman Ivan, čevljarški
mojster in posestnik; 2. Medic Franc,
trgovec; 3. K. A. Kregar, trgovec in po-
sestnik. — Ljubljana okolica voli: Kot
člane: 1. Zebal Franc, trgovec, posest-
nik in načelnik gremija za okolico v
Rudniku št. 3 pri Ljubljani; 2. Tomšič
Ivan, krojaški mojster in posestnik,
Verd 99 pri Vrhniki; 3. Pirc Ivan, so-
dar, posestnik in trgovec, Dravlje št. 99
pri št. Vidu nad Ljubljano; Kot na-
mestniki: 1. Sušteršič Jožef, posestnik,
gostilničar in mlinar, Seničica št. 1 pri
Medvodah; 2. Kos Ivan, mesar, gostil-
ničar in posestnik, Vrhnika št. 190; 3.
Knez Andrej, posestnik, Šujca št. 97 pri
Dobrovi.

Nadomestne volitve v dohodninsko ce-
nilno komisijo v Celju. Kandidati za
okoliš okrajnega glavarstva celjskega so:
I. člani: 1. Božič Josip, gostilničar in
posestnik na Bregu pri Celju; 2. Pavlin
Vinko, trgovec in posestnik v Trbovljah;
3. Podbrežnik Fran, lesni trgovec in po-
sestnik v Gornjemgradu. II. Namestniki:
1. Rozin Miloš, klepar v Trbovljah; 2.
Stanzer Ivan, pekarski mojster na Vran-
skem; 3. Vizovišek Ivan, trgovec v Žalcu.

Trgovski gremij v Ribnici. Na shodu
dne 13. t. m. smo se sporazumno z ro-
kodelskimi obrtniki združili za dopolnil-
no volitev v dohodninsko komisijo na
enotno gremijsko listo ter je voliti dne
20. t. m. pri vseh davčnih uradih celega
okrajnega glavarstva enako kot člane:
Alojzij Česarek, ključavničar in pose-
stnik v Ribnici h. št. 20. Franc Mikolič,
posestnik in trgovec v Sodražici h. št. 79.
Kot namestnika: Alojzij Vovk, posestnik
in trgovec iz Logarje h. št. 5 pri Velikih
Laščah; Alojzij Kresse, posestnik in tr-
govec iz Kočevja. Volitev se vrši v ne-
deljo dne 20. t. m. od 7. do 13. ure. Pri-
dite v vašem interesu gotovo vsi na vo-
lišče.

Gremij trgovcev v Kamniku je uvedel
za svoj okoliš kontrolo krošnjarstva in
sejmarsstva. Da se upravičenci, osobito
sejmari, izognejo neprilikom, se opo-
zarjajo, da imajo pri obisku sejmov in
tržnih dni seboj sejmarski obrtni list.

Tržna poročila.

Trgovina jaje v Zagrebu. Zadnjih štiri-
rinajst dni je bila zbog nastopa zime
produkcija zelo slaba; blaga je bilo malo
na razpolago in se zato plačujejo prv-
razredna eksportna jajca v Hrvatskem
Zagorju po Din 2.35 za komad. Ta cena
je izjemna in ne more služiti kot merilo
za bodočnost, ker kakor hitro zima po-
pusti in se začne nova produkcija, bodo
kakor navadno cene padle. Zato se za-
držujejo zunanja tržišča pred nakupova-
njem in veliki inozemski importerji po-
krivajo samo najbolj perečo dnevno po-
trebo. Jugoslovanski izvoz jajc, določen
za konzum ob priliki preteklih prazni-
kov, je bil velik in prodajo se sme sma-
trati za povoljno. Glavni kontingent se
je izvažal v Anglijo, zelo malo v Švico,
ki je prenapolnjena z blagom, in to poč
tudi v Češkoslovaško in v Avstrijo. Pro-
daja jugoslovanskih jajc v Pragi je bila
zelo živahna. Nasprotno se božične pro-
daje jugoslovanskih pošiljk perutnine,
osobito puranov in gosti, ne more sma-
trati za povoljno. Zadnje dni pred Bo-
žičem je dospela v London ogromna ko-
ličina žive in zaklane perutnine ter je
zbog tega cena padla za 50 do 65 od sto
ter so nekateri jugoslovanski eksporterji
pretrpeli občutne izgube.

Tržišče žila. Situacija na žitnem tr-
žišču je bila v prošlem tednu skoro
neizpremenjena. Dovoza na tržišče je
bilo vsled pravoslavnihi božičnih praz-

nikov malo. Mlini so svojo produkcijo znatno zmanjšali vsled slabega, oziroma nikakega izvoza, domač konzum pa se ne zalaga vsled slabih izkušenj. Kupci so posilali opreznosti, ker so vsled osciliranja cen že večkrat izgubili znatne vsote. Od žit se največ povprašuje po koruzi, ki je v ceni čvrsta. Za posamezne vrste so se cene kretale sledeče: Moka št. 0 je notirala 530 do 540 Din v Bački, na Hrvatskem po 535 dinarjev, v Slavoniji po 550 Din, na zagrebškem trgu pa slavonska 570 Din, bačka 590 Din. Promet je bil samo lokalni v majhnih količinah. Pšenica je v glavnem ostala pri istih cenah in sicer 330 do 335 Din na bačkih postajah, slavonska pšenica po 350 Din, teža 78 do 79 kg. Tendence je bila mirna. Koruza prihaja vpoštev le nova. V promet prihaja samo ona roba, ki se zamore takoj odpremiti. Cena v Sremu je bila 260 Din, v Bački ista, v Zagrebu 265 dinarjev. Proti koncu tedna je postala tendenca nekoliko mirnejša. Oves je v ceni nekoliko popustil ter nolira v Zagrebu 262.50 do 270 Din. Bosanskega ovsa pride malo na trg, v glavnem slavonski in bački. Orah je v ceni neizpremenjen, iščejo pa se vse vrste za izvoz, ker so zaloge zelo pičle.

Tržišče kolonijalnega in špecerijskega blaga. Poslovanje v pretečenem tednu je bilo izpremenljivo kakor vreme. V prvi polovici tedna je bil promet še precejšen, dočim je v drugi polovici nazadoval. Sladkorne cene sindikata so ostale neizpremenjene, na zunanjih tržiščih pa se opaža rezerviranost. Spekulacija je izgubila orijentacijo ter čakala na daljnji razvoj dogodkov. Vsled slabih nalogov iz pasivnih krajev so rafinerije in založniki sladkorja v lukah popustljivejši. — Hosa v cenah kave se je precej poostrela, tako da zamoremo beležiti od novega leta do danes porast cen za 10%. Na naših tržiščih so se cene ojačile, zunanja hosa pa pri nas še ni prišla do izraza. Kadar bodo stare zaloge razprodane, se bodo tudi pri nas cene povišale, ker se sedaj prodaja kava pri nas komaj po nabavnih cenah. — Riž, olje in masl notirajo čvrsto na vseh tržiščih. Poslavno Zagreb nolirajo: Sladkor v kockah 21.25 Din; v

malih grudah 20.75 Din; v velikih grudah 20 Din; češki kristal 19.25 Din; kandis 26 Din. Kava Rio običajna 33.50 Din, Rio ekstra brez primesi 38 Din; špecijal 39 Din; Mocca (v vrečah po 20 kg) 58 Din; žgana 42.50 dinarjev. Riž Splendor 9.35 Din; japonski gljence I. 9 Din; II. 8.25 Din; burma 7.90 Din. Masl ameriška v sodih po 50 kg nelo 34.50 Din. Olje najfineše (v železnih sodih po 180 kg) 27 Din. Milo 19 Din. Čokolada »Manner« št. 23 po 72 Din. Paprika I. huda 45 Din. Makaroni I. 11 Din. Sveče 14.50 Din.

Tržišče železa in jekla. V prvem tednu po praznikih trgovina železa in jekla na Angleškem še ni prišla v normalni tir. Angleški producenti so morali prenašati francosko konkurenco, ki je nastopila z zmernejšimi cenami. V angleških strokovnih listih se precej toži o odvisnosti tamošnjega železnega in jeklenega trga od kontinentalnih trgov. Trgovina se je počasi razvijala, naročil pa je bilo precej, tako da je zaposlitev zasigurana. Računa se s čvrstejšimi cenami, posebno za jeklo, če ravno se računa s kontinentalno konkurenco. V pretečenem tednu so nolirale na angleškem trgu cene: za železo v palicah 10 funtov šterlingov 10 šilingov, železo v zvezkih 13 funt. 15 šil. do 15 funt. šterlingov, T železo 10 funtov šterlingov do 10 funtov šterlingov 10 šilingov, U železo 9 funt. šterlingov do 9 funt. šterlingov 10 šil., pločevina 11 funt. šterl. 5 šil. do 11 funt. šterl. 15 šil. Na kontinentalnih železnih tržiščih se je v pretečenem tednu opazilo stremljenje francoskih in belgijskih podjetij za odprodajo izdelkov za vsako primerno ceno. Na Francoskem je v zadnjem mesecu produkcija precej napredovala. Prvega decembra je bilo v obratu 119 plavžev. Francoski trg je sial pod vplivom padca franka, situacije v Nemčiji in volilnih razmer. — Belgija je obdržala svojo pozicijo na inozemskih trgih samo vsled znižanja cen. — Na Luksenburškem je bilo koncem decembra v obratu od 45 plavžev le 29. Cene so nazadovale. — Na Španskem je konzum zadovoljiv, cene trdne. Dela se s polnim obratom. — Na Poljskem so bile koncem decembra sledeče cene: Trg.

železo 300.000 Mp, pločevina nad 1 mm 385.000 Mp, železo v zvezkih 600.000 Mp, draž 365.000 Mp za 1 kg. — V Nemčiji se položaj ni dosli izpremenil, istolako ne v Avstriji.

Olje in masl. (Dunaj.) Koncem pretečenega tedna je bila tendenca čvrsta, razen govejega loja in svinjske masli, katerih tendenca je bila slabša. Na trg so došli: Kokosovo olje prima, belo po 17.800 aK; dansko laneno olje po 17.800 aK; koslna masl po 13.700 aK; francosko ricinovo olje po 22.000 aK; namizno olje po 17.600 aK; svinjska masl po 27.100 aK, v manjših sodih po 27.400 aK. V Nemčiji se je dovoz surovega masla povečal, ker se je lahko prodalo za višje cene. Stanje margarina in masli je ostalo neizpremenjeno. Tudi v Ameriki se cene niso izpremenile. Na hamburškem trgu je bila tendenca trdna: laneno olje 54.50 goldinarjev; firnis 56.50 gold.; ricinovo olje 61 funtov, goveji loj 42 do 43 funtov. — Kava: Tendence za nekatere vrste je bila nekoliko slabša. Santos Primes je oslabil za 1000 aK na 40.500 aK in Santos Superior za 500 aK na 38.500 aK. Neizpremenjen je ostal Rio VII Johnston s 34.500 aK in Sul de Minas s 36.000 aK. V inozemstvu so ostali trgi neizpremenjeni in trdni. Zaloge se spraznjujejo. Cene so polagoma v narasčanju. — Kakao: Koncem pretečenega tedna tendiralo je holandsko blago, prima v zabojih ali sodih za 500 aK višje in sicer 34.000 aK. Domače blago, ki je došlo na trg, je imelo ceno 29.500 aK. V inozemstvu je bila trgovina mirna.

Novosadska blagovna borza 15. jan. Na produkti borzi notirajo: Pšenica bačka, 79-80 kg, 2%, 2 vag. 340 do 345, banalska 79-80 kg, 2 vag. 240; ječmen bački 67-68 kg, 1 in pol vag. 285; oves bački, 2 vag. 235; koruza bačka, 15 vag. 260 do 265; za marec-april, dupl. kasa, 30 vag. 270 do 275.50; za marec-april, 100% kasa, 3 vag. 250; za marec-april, 100% kasa, 15 vag. 270; za april-maj, 5% kasa, 10 vag. 267.50; za januar-februar, dupl. kasa, 2 vag. 265; ban. 15% kasa, 20 vag. 270; moka št. »7«, 3 vag. 382.50; oljubi bački, drobni, 1 vag. 175. Tendence neizpremenjena.

Nov regulativ za kotiranje na zagrebški borzi. Borzni svet zagrebške borze je sklenil nov regulativ za kotiranje na zagrebški borzi. Na podlagi tega regulativa morajo banke, ki vpeljujejo na borzo nove delnice, označiti borznomu svetu začetni kurz in se zavezati, da bo popolnoma kril povpraševanje prvega dne po tem tečaju.

Svinjski sejmi so v Celju glasom razglasila mestnega magistrata zopet dovoljeni, ker je kuga svinjstva v celjskem okraju ponehala. Opozarja pa se obenem na predpis, da mora vsakdo, kdor kupi kako živinčce na sejmu, dati živinski potni list pri občinskem uradu prepisati na svoje ime.

Dobava, prodaja.

Dobava tiskarske barve. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 31. januarja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 4.240 kg razne tiskarske barve.

Dobava kleja in svinčenih plomb. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 4. februarja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 3.800 kg kleja in 1.290.000 komadov svinčenih plomb.

Prodaja tračnic. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 5. februarja t. l. dražba starih tračnic.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Ivan Jax & sin, Ljubljana

Gospodarska 2.

Priporoča svojo bogato zalogo:

Pisalnih strojev

„ADLER“ in

„URANIA“

Šivalnih strojev za

rodbrine in obrte.

Voznih koles: Dürkopp.

Styria, Grožno kolo (Waffenrad).

Ceniki zastoni in franho!

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje,

moko

in deželne pridelke,

raznovrstno

rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo

in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Oprema za trgovski lokal

dobro ohranjena se ugodno prodaja. Ponudbe pod »Redka prilika« na upravnishvo »Trgovskega lista«.

RAZPIS NATEČAJA.

Razpisuje se natečaj za podelitev mesa

DRUGEGA TAJNIKA

pri lukajšnji zbornici.

Po sklepu, sprejetem na plenarni seji 19. decembra pr. l., morajo biti konkurenti absolvirani pravniki, a prednost se bo dala onim, ki so poleg tega dovršili tudi kako višjo trgovsko šolo ali ki so si z zaposlenjem v kakem podjetju ali gospodarski instituciji pridobili dovoljno strokovno izobrazbo.

Konkurenti morajo v prošnji navesti točno vse zahteve ter priložiti poleg dokazil o dovršenih pravnih študijah in o eventualnih drugih poklicih tudi krstni list, domovnico ter eventualno tudi poročni list z navedbo števila otrok.

Rok natečaja traja mesec dni, t. j. do 5. februarja 1924.

Split, dne 4. januarja 1924.

Od trgovske in obrtniške zbornice.

Predsednik: T. Duboković. Tajnik: Dr. G. Bulat.

Pfaff — Najboljše —
šivalne stroje
Vozna kolesa Puch

kupite najboljše pri tvrdki

IGN. VOK, Ljubljana in Novomesto

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,

Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Adler za rodbrinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. En gros!

Večja množina

JEKLENE ŽICE

(blank) francoske provenience takoj za dobili v dimenzijah 1, 1.25, 1.35, 1.40 mm. Cena po 1 kg. Din 40.—, pri večjem odvzemu primeren popust.

Naslov pove

„ALONA COMPANY“, Ljubljana.

Pristopajte kot član k društvu
TRGOVSKA AKADEMIJA!

Rusi
Slanki oviti
Prekajene ribe
(Bücklinge)
Ostseeheringe
Kumarce
ia znajmske v soli
in kisu
Paradižni sok
ia domač, čist, v dozah

„Konserva“

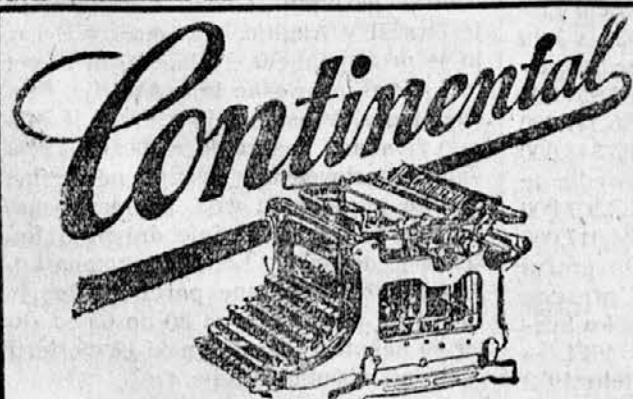
Prva jugoslovanska industrija za konzerve rib, sočivja in sadja, družba z o. z.

Maribor

Zahtevajte cenik!

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno rabo.
Na debelo! Na drobno!

ZASEBNO UČILIŠČE ZA STROJEPISJE IN STENOGRAFIJO LEGAT

Začetek novih tečajev
dne 4. februarja 1924.

Samoprodaja pisalnega stroja
„CONTINENTAL“.

Maribor,
Slovenska ulica 7,
Telefon 100.